

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма: «Корпоративні фінанси»

Рік навчання: 1, семестр 2

Форма навчання: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Мова викладання - українська

Додонова Віра Іванівна, доктор філософських наук, професор

Кафедра філософії та міжнародної комунікації,
корпус. 3, к. 125, тел. 5278150
e-mail dodonovav @ nubip.edu.ua

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=276>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Філософія являється світоглядом вищого теоретичного рівня, відображає сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їхньої взаємодії. Її вивчення дозволяє сформулювати перелік загальних компетентностей, які лежать в основі вищої професійної освіти незалежно від сфери спеціалізації. Вивчення філософії сприяє світоглядно-методологічній підготовці студентів, формуванню філософської культури мислення, актуалізації національної свідомості майбутньої суспільної еліти, а тому є необхідною складовою теоретичного рівня університетської підготовки. Вивчення філософії підвищує загальний інтелектуальний рівень студентів, засвоєння філософських знань сприяє гуманізації суспільства, формуючи якісно вищий рівень взаємовідносин між людиною та світом, що спирається на критичне, творче та самостійне мислення та відповідальну поведінку. Вивчення комплексу загальних принципів, правил та методів пізнавальної діяльності (гносеологія) сприяє розвитку здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного та професійного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням практичних життєвих, наукових та фахових завдань.

Дисципліна складається з 3 змістових модулів: «Історія світової філософії», «Онтологія, Гносеологія», «Соціальна філософія та філософська антропологія». Вони передбачають розгорнутий розгляд таких проблем, як історичний аналіз специфіки самоздійснення філософії в різних культурах, в тому числі української філософії, проблеми буття та пізнання світу,

дослідження проблем суспільного буття, морально-етичної, правової, релігійної, естетичної, екологічної, економічної свідомості.

Метою засвоєння студентами досягнень світової філософської думки, вдосконалення відповідно до цього культури їх мислення, формування самосвідомості, світоглядних орієнтацій, опанування загально-методологічним компонентом пізнавальної діяльності.

Основні завдання вивчення курсу «Філософія»:

- вивчення історії філософії та її органічної складової – історії української філософії;
- сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії, інформації про світ у цілому і ставлення людини до нього;
- вивчення комплексу принципів пізнання та загальних методів пізнавальної діяльності;
- розвиток здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя;
- уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням завдань економічної теорії та практики.

• **Набуття компетентностей:**

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

програмні результати навчання (ПРН):

- ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
- ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
- ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

• СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Змістовний модуль 1. Історія світової філософії				
Тема 1 Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві	2/2	Знати базові філософські поняття Вміти визначати власний світогляд Аналізувати етапи формування світогляду Розуміти особливості різних типів світогляду Розрізнити індивідуальний та колективний, буденний та теоретичний світогляди Застосовувати набуті знання до аналізу сучасного суспільства	Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Тема 2 Філософія Давнього світу. Антична філософія.	2/2	Знати світові історико-філософські традиції Аналізувати та розрізнити особливості східної та західної філософії Розуміти специфіку формування кожної	Усне опитування. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Тема 3 Філософія Середньовіччя та Відродження	2/2	Знати особливості існування середньовічної та ренесансної філософії Вміти виділяти характерні риси кожної з них Аналізувати культурні впливи на особливості формування певного типу філософування Розуміти зв'язок між культурної традицією та стилем філософствування Розрізнити християнську та світську філософію Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів	Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	

<p>Тема 4 Філософія Нового часу та Просвітництва</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати особливості філософії Нового часу Аналізувати історичні тенденції 17-19 ст. Розуміти логіку становлення та розвитку наукового знання Розрізняти методи наукового пізнання даного періоду Використовувати набуті знання для аналізу причин помилок у пізнанні</p>	<p>Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
<p>Тема 5 Німецька класична філософія</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати особливості німецької класичної філософії Аналізувати внесок німецьких класиків для розвитку науки та філософії Розуміти сутність діалектики як вчення та як методу пізнання Розрізняти теоретичний та практичний внесок німецьких філософів у культуру Європи</p>	<p>Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
<p>Тема 6 Сучасні філософські течії</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати особливості та школи некласичної філософії Аналізувати практичну значущість кожної із шкіл для розвитку філософії та науки Розрізняти традиції сцієнтизму та антисцієнтизму</p>	<p>Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
<p>Тема 7 Філософська думка України.</p>	<p>2/2</p>	<p>Знати етапи формування та представників української філософії Аналізувати зв'язок між стилем філософствування та українськими культурними традиціями Розуміти особливості української філос.думки Розрізняти ідеї видатних українських філософів Застосовувати набуті знання для з'ясування місця укр.філософії у світовій</p>	<p>Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
<p>Змістовий модуль 2. Онтологія. Гносеологія</p>				
<p>Тема 8 Філософське розуміння світу.</p>		<p>Знати основні поняття філос. вчення про буття</p>	<p>Усне опитування. Написання тестів, есе.</p>	

Вчення про буття	2/2	Аналізувати зв'язок онтології та науки Розуміти зміст сучасних онтологічних проблем Розрізняти проблеми буття світу та людини	Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Тема 9 Проблема свідомості в філософії.	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти формулювати проблеми людського існування Аналізувати взаємозв'язок духовного та природного в людині Розуміти значення т.зв. «вічних» філософських проблем Розрізняти гуманістичні цінності Застосовувати набуті знання в особистому житті	Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Тема 10 Сутність і структура пізнавального процесу.	2/2	Знати основні поняття з теми Аналізувати структуру психіки та свідомості людини Розуміти логіку процесу формування людської свідомості Розрізняти типи свідомості Застосовувати набуті знання в особистому житті Використовувати філософський досвід для відповідальної професійної діяльності	Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Тема 11 Наукове пізнання та його види.	2/2	Знати основні поняття з теми Вміти визначати наукові та ненаукові методи пізнання Аналізувати значення застосування методології для розвитку науки Розуміти особливості сучасної наукової методології Розрізняти загальнонаукові, філософські та специфічно наукові методи пізнання Застосовувати набуті знання для зростання фахової майстерності	Усне опитування. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Змістовий модуль 3. Філософська антропологія. Соціальна філософія				
Тема 12 Суспільство як		Знати основні поняття з теми	Усне опитування.	

соціальна система	2/2	<p>Вміти формулювати проблеми суспільного буття</p> <p>Аналізувати причини соціальних явищ</p> <p>Розуміти логіку здійснення суспільно-історичних процесів</p> <p>Розрізняти типи державної влади, моделі соціального устрою</p> <p>Застосовувати набуті знання для власної соціалізації та підвищення соціальної успішності</p>	<p>Написання тестів, есе.</p> <p>Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
Тема 13 Філософія економіки	2/2	<p>Знати основні поняття з теми</p> <p>Вміти формулювати проблеми філософії економіки. Знати історичні етапи розвитку філософії економіки. Аналізувати основні проблеми теми: проблему економічної раціональності, справедливого розподілу матеріальних благ, проблему взаємозв'язку економіки і екології.</p> <p>Застосовувати набуті знання для власної соціалізації та підвищення соціальної успішності</p>	<p>Усне опитування.</p> <p>Написання тестів, есе.</p> <p>Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
Тема 14 Проблема людини в філософії	2/2	<p>Знати основні поняття з теми</p> <p>Вміти аналізувати антропологічні версії походження людини.</p> <p>Розуміти зміст понять індивід, особистість, індивідуальність.</p> <p>Розуміти природу людини, взаємозв'язок тілесного, соціального, духовного.</p> <p>Вміти осенсовувати власне життя</p>	<p>Усне опитування.</p> <p>Написання тестів, есе.</p> <p>Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	
Тема 15 Філософія культури і цивілізації	2/2	<p>Знати основні поняття з теми</p> <p>Вміти описати основні філос. концепції культури</p> <p>Розрізняти типи культур у світі</p> <p>Вміти формулювати базові цивілізаційні цінності</p>	<p>Усне опитування.</p> <p>Написання тестів, есе.</p> <p>Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)</p>	

		Розуміти логіку становлення сучасної цивілізації Розрізняти сучасні цивілізаційні принципи Застосовувати знання сучасних цивілізаційних цінностей у власному житті		
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Наукові роботи студентів, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендовані джерела інформації:

1. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». Савицька І.М. Культенко В.П., Супрун А.Г., Гейко С.М. К.: Вид. центр НУБіП України, 2019. 24 с.
2. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Посібник. К.: Академвидав, 2007.

3. Данилова Т.В., Сторожук С.В., Горбатюк Т.В. «Філософія». Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України денної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». К.: «Comp&сору», 2020.
4. Сторожук С.В., Матвієнко І.С. Філософія: навчально-методичний посібник. К.: Видавничий центр НУБіП України, 2019.
5. Філософія. Методичні вказівки для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». К.: Вид. центр НУБіП України, 2016. 24 с. Культенко В.П., Гейко С.М., Горбатюк Т.В. та ін., К.: «Comp&Сору», 2014. 112 с.
6. Філософія: навч.посіб./ Тімченко О.П., Козій І.В., Пігош М.А., Шевчук А.В.[за ред.О.П.Тімченка] ;Центр.спілка споживчих т-в України, Львів. торг.екон.ун-т.- Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2022. 255с.
7. Філософія: підручник [для студ, аспір, викладачів] Людмила Рижок; М-во освіти і науки України, Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Вид.2-ге, переро; допов., Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022. 648 с.
8. Філософія: навч-метод. посібник / Шукалович А.М. М-во освіти і науки України, Львів. Нац. Ун-т ім. І. Франка, Львів.: ЛНУ ім І. Франка, 2022. 192 с.
9. Штанко В.І. Філософія: навч.посіб./ В.І. Штанько, Г.М. Горячковська, Г.Г. Старикова; М-во освіти і науки України, Харків. нац.ун-т радіоелектроніки. Харків ХНУРЕ, 2021. 292 с.
10. Філософія теоретичний курс: навч. посіб. для студентів закл. вищ .освіти/ Я.В.Шрамко та ін.; за наук. ред .Я.В.Шрамка, М-во освіти і науки України, Криворіз. держ. пед. ун-т- Кривий Ріг: КДПУ, 2021. 263 с.
11. Філософія: навч.посіб.:[для студентів ЗВО усіх спеціальностей]/ О.П. Проценко та ін.; М-во освіти і науки України, Національний аерокосмічний ун-т ім М.Є. Жуковського «Харків. авіац.ін-т».- Харків, ХАІ, 2021. 119 с.
12. Шевчук К.С. Панорама сучасної зарубіжної філософії: навч. метод. посіб./ К. С. Шевчук; М-во освіти і науки України, Рівнен.держ. гуманіт.ун-т- Рівне: РДГУ, 2019. 242 с.
13. Данильян О.Г. Філософія: підручник/ О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань; М-во освіти і науки України, нац. юр. ун-т ім Ярослава Мудрого.- 2-е вид.,перер.і допов.- Харків: Право, 2018. 430 с.
14. Жао Джін Даоська філософія та естетична думка. Нац.ун. «Львів. Політехніка». Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2023. 151 с.
15. Філософія успіху: навч.-метод. Посіб. Київ; Людмила, 2023.
16. Ворбертон Найджел Коротка історія філософії/ Н.Ворбертон; пер. з англ. Анна Марховська. – Київ: Наш формат, 2023. 217с.
17. Людина і суспільство: філософські, психологічні і політологічні виміри: в 3 кн./ М-во освіти і науки України; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка; за ред. В.П.Мельника, - 2-е вид допов. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2023
18. Мержиєвська В. «Ізми» у світі ідеологій, філософій та релігій/ В.Мержиєвська. Київ: Портал, 2023. 198с.
19. Туренко В.Є. Рання грецька філософія: рефлексії про політику і право/ В.Туренко; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ: Дух і літера, 2023. 605с.
20. Синиця А.С. Вступ до філософії штучного інтелекту: підручник/ А.Синиця; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І.Франка – Львів ЛНУ ім. І.Франка, 2023. 290с.
21. Куцик П.О. Нооекономіка: «філософія серця» у практиці життя: (до 300-ліття з дня народж. Г.Сковороди) Куцик П.О., Шевчик Б.М., Шевчук В.О. Львів: Видавництво львівського торговельно-екон. ун-ту 2023, 302с.
22. Сіверс В.А. Філософія творчості: підручник / В. Сіверс Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2023. 291с.
23. Бертран Рассел Історія західної філософії / Б. Рассел;(пер.з англ. Ю Лісняка, П. Тарашука) Харків: Фоліо, 2023. 380 с.
24. Воронкова В.Г. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика/ В.Г. Воронкова, В.О. Нікітенко; М-во освіти і науки України, Запор.нац. ун-т, Навч.-наук. інс-т ім Ю.М.Потебні. Львів; Торунь: Lina Pres, 2022. 459 с.

25. Інформаційне суспільство: соціально-філософські проблеми становлення: навч. посіб. для студ. всіх спец. / [В.І. Штанько, О.О. Жидкова, О.В. Турута] М-во освіти і науки України, Хар. нац. ун-т радіоелектроніки- 2-е вид. доп. і перер.- Харків: ХНУРЕ-2021. 172 с.

26. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». Савицька І.М. Культенко В.П., Супрун А.Г., Гейко С.М.К.: Вид. центр НУБіП України, 2014. 224 с.

27. Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник / Під редакцією В.Л. Петрушенка. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 506 с.

28. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. (укр.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ae-lib.org.ua>

29. Сайт Українського філософського фонду <http://www.philosophy.ua>

30. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) <http://www.psylib.kiev.ua>

31. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>